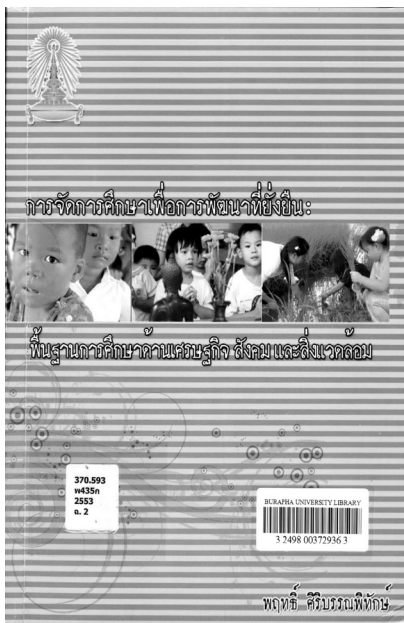

วรรณกรรมวิจารณ์
เรื่อง การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน:
พื้นฐานการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ดร. ศรีวรรณ มีคุณ*

พลฤทธิ์ ศรีบรรณพิทักษ์. (2553). *การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: พื้นฐานการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 233 หน้า.

ตำราเรื่อง การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: พื้นฐานการศึกษาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเล่มนี้ ผู้เขียนคือ รองศาสตราจารย์ ดร.พลฤทธิ์ ศรีบรรณพิทักษ์ อดีตคณบดีคณะ-

ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความมุ่งหมาย เพื่อเสริมสร้างให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในวิกฤติของการพัฒนาบนพื้นฐาน การศึกษา ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเพื่อพัฒนาทักษะและพฤติกรรมที่จะเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ในการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตำราเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 8 บท รวมทั้งมีภาคผนวกซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับประเทศ และนานาชาติ

เนื้อหาในบทแรก ได้แก่ หัวข้อ “วิกฤติของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม” สารสำคัญของบทแรกประกอบด้วย เนื้อหา 5 เรื่องที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมา วิกฤติการพัฒนาประเทศไทยในระยะต่อไป วิกฤติของการพัฒนาทั่วโลก สาเหตุและทางรอดของวิกฤติ และกระบวนทัศน์ใหม่

* รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ของการพัฒนาประเทศ ในบทแรกนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงการพัฒนาประเทศไทย ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - 2509) เป็นต้นมา โดยกล่าวถึงผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาในด้านต่างๆ และขอเสนอแนะการทบทวนแนวคิดในการพัฒนาวิธีใหม่ คือการพัฒนาที่ยั่งยืน

บทที่ 2 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิด และหลักการของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 จากการประชุมสุดยอดขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ โดยกล่าวถึงแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืน 2 แนวทาง คือ การพัฒนาคู่กับสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาคู่กับวัฒนธรรม

เนื้อหาบทที่ 3 คือ ยุทธศาสตร์สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยกล่าวถึงยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การจัดการอุปสงค์ ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์และคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ ยุทธศาสตร์การฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมชุมชน และยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ส่วนในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจมหภาค ยุทธศาสตร์การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และยุทธศาสตร์การสร้างความเข้าใจ ความพร้อม และจิตสำนึกของการพัฒนาที่ยั่งยืนและในด้านการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคน ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคุ้มครองสังคม ยุทธศาสตร์การสร้างระบบ

การบริหารจัดการสังคมที่ดี และยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาทุนทางสังคม

บทที่ 4 กล่าวถึงตัวบ่งชี้การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ที่พัฒนาโดยองค์การระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ ธนาคารโลกและองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ประกอบด้วย 2 มิติ คือ มิติบริบท ประกอบด้วย หมวดสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสถาบัน และมิติประเภทตัวบ่งชี้ประกอบด้วย ประเภทพลังขับเคลื่อน ประเภทสถานภาพและประเภทตอบสนอง สำหรับประเทศไทยได้เพิ่มกรอบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาตัวบ่งชี้ให้เหมาะสมกับบริบทและวัฒนธรรมไทย

บทที่ 5 ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้เขียนสรุปว่า การศึกษาเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนจะต่อนิยามการศึกษาในความหมายที่กว้าง คือหมายถึง การศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

บทที่ 6 กล่าวถึงการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีพลังในการเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วยทิศทางการวิจัยที่สอดคล้องกับทิศทางการเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ

บทที่ 7 ระดมสรรพกำลังสู่การปฏิบัติ เป็นเป้าหมายระยะยาว และต้องการกระบวนการที่ต่อเนื่อง และดำเนินการอย่างเร่งด่วน จำเป็นต้องระดมสรรพกำลังทั้งระดับนานาชาติ ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น

บทที่ 8 เป็นเนื้อหาบทสุดท้าย กล่าวถึงปัจจัยและองค์ประกอบความสำเร็จของการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยกล่าวถึงปัจจัยความสำเร็จของการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และองค์ประกอบความสำเร็จของ

การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทายเล็ม เป็นภาคผนวก ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย รายละเอียดโครงการต่างๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เช่น โรงเรียนสีเขียว สหวิทยาการด้านคุณภาพชีวิตชุมชน Tokyo Declaration of HOPE'2009 เป็นต้น คำร่าเล็มนี้ นับเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะและพฤติกรรมของผู้อ่านในการเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนให้ดียิ่งขึ้น ตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน อีกทั้งเป็นคู่มือในการศึกษาคนควาสำหรับ นิสิต นักศึกษา และครูอาจารย์ ที่สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน และการศึกษาค้นควาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ได้อย่างดียิ่ง เพราะมีคำอธิบายและรายละเอียดที่ชัดเจน มีบทสรุปเนื้อหาในแต่ละบท รวมทั้งมีแผนภูมิและภาพประกอบคำอธิบาย ทำให้สามารถเข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนขึ้น ทายเล็มนอกจากภาคผนวกที่ให้ความรู้เพิ่มเติมแล้ว ยังมีบรรณานุกรมที่สามารถใช้เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลได้อย่างต่อเนื่อง และทันสมัย และที่สำคัญ มีดัชนีค้นคำสำคัญที่ทำให้สามารถค้นหาเนื้อหาในเล่มได้อย่างรวดเร็ว คำร่าเล็มนี้จึงนับว่าเป็นคำร่าที่มีความสมบูรณ์ทั้งในด้านเนื้อหาและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง เหมาะสำหรับผู้สนใจอ่านโดยทั่วไป โดยเฉพาะครูอาจารย์ และนิสิตนักศึกษา